

Liite

22.11.2019

MV/19/05.00.02/2019 1 (17)

Suomen ortodoksinen kirkko
Karjalankatu 1
70110 KUOPIO

Viite Lausuntopyyntö

Asia **Suomen ortodoksisen kirkon rakennuskannan karsiminen, kohteet**

Museovirasto esittää seuraavat kohdekohtaiset kuvaukset ja arviot ortodoksisen kirkon karsittavaksi esitetyistä kiinteistöistä maakunnittain. Luettelo liittyy rakennuskannan karsimisesta annettuun lausuntoon.

ETELÄ-KARJALA

Imatran seurakuntasali

Lappeenrannan ortodoksinen seurakunta

Vuoksenniskantie 3, Imatra

Kiinteistötunnus: 15307000290003

Kohde sijaitsee asemakaavassa kirkkojen ja muiden seurakunnallisten rakennusten korttelialueella, jolla ympäristö säilytetään (YK/s).

Seurakuntasali on vanhimmilta osiltaan samoilta ajoilta kuin vuonna 1956 rukoushuoneeksi alun pitäen valmistunut kirkko. Seurakuntasali sijaitsee kirkon takana samassa pihapiirissä, ja se on uusittu ja laajennettu nykyiseen muotoonsa vuonna 1992.

Kohde on rakennettu ja laajennettu kirkon ympäristöön soveltuen. Sillä kuitenkin ei ole erityistä kulttuurihistoriallista arvoa.

Lappeenrannan pappila

Lappeenrannan ortodoksinen seurakunta

Kristiinankatu 5, Lappeenranta

Kiinteistötunnus: 40500100050005

Kohde sijaitsee yleiskaavan sr-1-alueella, jolla on osoitettu suojeltava rakennus tai rakennusryhmä.

Pappilan uusrenessanssityylinen puinen päärakennus on vuodelta 1900 tai 1890-luvulta.

Yksikerroksisen kadunsuuntaisen rakennuksen vieressä on kivikirkko, joka on vanhin ortodoksinen kirkko Suomessa. Pappila edustaa ortodoksisten seurakuntien rakentamista Suomen autonomiselta ajalta. Rakennus on näkyvä osa Linnoituksen valtakunnallisesti merkittävää rakennettua kulttuuriympäristöä (Lappeenrannan linnoitus- ja varuskuntakaupunki).

Kohteella on rakennushistoriallista, historiallista ja maisemallista kaupunkikuvallista arvoa, ja se on valtakunnallisesti merkittävän kulttuuriympäristökokonaisuuden osa. Kohteen pitkäaikainen seurakuntakäyttö ja merkitys ortodoksisen paikallisyhteisön kannalta tulee ottaa huomioon. Kohteen kulttuurihistoriallinen arvo voidaan turvata omistajatahon vaihtuessakin. Kohde on kaavalla suojeltu ja tulee säilyttää.

Lappeenrannan pappilan talousrakennus

Lappeenrannan ortodoksinen seurakunta

Kristiinankatu 5, Lappeenranta

Kiinteistötunnus: 40500100050005

Rakennus on RKY-alueella ja yleiskaavan sr-1-alueella, jolla on osoitettu suojeltava rakennus tai rakennusryhmä.

Pappilan puinen talousrakennus on samalta ajalta kuin sen viereinen päärakennus eli 1890-luvulla.

Talousrakennus on pappilan vehreällä sisäpihalla, joka on ortodoksisen kirkon vieressä.

Kohteella on rakennushistoriallista arvoa, ja se on valtakunnallisesti merkittävän

kulttuuriympäristökokonaisuuden osa. Kohteen kulttuurihistoriallinen arvo voidaan turvata omistajatahon vaihtuessakin. Kohde on kaavalla suojeltu ja tulee säilyttää.

ETELÄ-POHJANMAA

Lapuan tsasouna

Pyhittäjä Serafim Sarovilaisen rukoushuone

Vaasan ortodoksinen seurakunta

Koulukatu 7, Lapua

Kiinteistötunnus: 40840400070216

Kohde on osoitettu maakunnallisesti merkittäväksi maakuntakaavassa (2005) ja osayleiskaavassa (2017) suojelumerkinnällä (sk-2). Se sijaitsee Lapuan keskustaajaman merkittävässä kulttuuriympäristössä ja kulttuurihistoriallisessa kohteessa "Koulualue".

Lapuan pyhittäjä Serafim Sarovilaisen rukoushuone valmistui 1962. Länsitornillisen rukoushuoneen suunnitteli arkkitehti Ilmari Ahonen. Rankorakenteinen, jyrkkäharjainen salirakennus ulkonevine kellotorneineen edustaa jälleenrakennuskauden modernia arkkitehtuuriperintöä. Julkisivut on verhottu valkoisin pystylaudoin. Vesikate on hiljattain uusittu profiilipeltikatteeksi. Korkeaan rukoushuoneeseen liittyy matala asuntosiipi, joka on muutettu 2000-luvulla seurakuntasaliksi keittiöineen.

Harjakattoisen salin länsipäässä on pieni parvi. Kirkkosalissa on levytintaiset seinä- ja kattopinnot.

Alttarin ikoni on tuotu vanhasta Valamosta, muut ikonit maalattu rukoushuonetta varten.

Nurmipintaista piha-aluetta ympäröi pystysäleaita. Rakennuksen välittömässä läheisyydessä on pientaloja. Rukoushuoneella on säännöllisesti jumalanpalveluksia. Seurakuntasalia vuokrataan ulkopuolisille kokous- ja juhlatilaksi.

Kohteella on rakennushistoriallista, historiallista ja kaupunkikuvallista arvoa. Kohteen merkitys ortodoksien paikallisyhteisön kannalta tulee ottaa huomioon. Kohde on kaavalla suojeltu ja tulee säilyttää.

KAINUU

Kuivajärven tsasouna

Pyhän Nikolaoksen tsasouna

Kajaanin ortodoksinen seurakunta

Kuivajärventie 196, Yli-Vuokki, Suomussalmi

Kiinteistötunnus: 77741100300002

Kohde sijaitsee Kainuun vienalaisyliin muodostamassa valtakunnallisesti merkittävässä rakennetussa kulttuuriympäristössä.

Nykyinen tsasouna rakennettiin 1958 aiemman 1937 valmistuneen tsasounan piirustusten mukaan (tosin Leo Kasangon työpiirustusten pohjalta). Arkkitehti Kaj Englund oli laatinut 1930-luvun piirustukset valtion toimeksiannosta. Hirsitsasounalla oli alun perin pärekatto, kuusikulmainen kellotorni ja runkokuoneen katonharjalla pieni paanupäälysteinen sipuli. Englund käytti todennäköisesti mallinaan Elsa Arokallion,

Elsi Borgin ja Sylvi Eriksonin vuonna 1922 laatimaa Ägläjärven tsasounan mittauspiirustusta, mutta ei kopioinut sitä tarkasti. Esimerkiksi kellotornin alaosan seinät eivät karjalaiselle kansanomaiselle puuarkkitehtuurille ominaiseen tapaan kaareudu ulospäin vaan ovat suorat. Kuivajärven tsasounaan suunniteltiin myös kamiinalämmitys, mikä puuttuu kansanomaisista kyläkappeleista. Hanna Kempin mukaan Englundin piirustukset kanonisoivat ja ikonisoivat Ägläjärven tsasounan. Tämän piirustuksia varioitiin ja kopioitiin useisiin jälleenrakennusajan tsasouniin.

Kuivajärven tilavassa tsasounassa on alttari ja kirkkosalin sekä alttarin erottava ikonostaasi, jonka ikonit on maalannut Martha Neiglick-Platonoff. Rakennus on suhteellisen hyväkuntoinen, sitä on hoidettu säännöllisesti, katemateriaali uusittu ilmeisesti 1980-luvulla. Tsasouna sijaitsee kyläasukuksen tuntumassa, luonnonkauniilla paikalla kulttuurimaisemassa järvien ympäröimänä.

Kohteella on rakennushistoriallista, historiallista ja maisemallista arvoa, ja se on valtakunnallisesti merkittävän kulttuuriympäristökokonaisuuden säilytettävä osa. Rakennuksen edustavuuden ja historiallisen todistusvoiman vuoksi suojeluun voi olla rakennusperintölain (498/2010) mukaiset edellytykset. Kohteella on huomattavaa kulttuurihistoriallista arvoa, jota ei voida turvata riittävästi, jos käyttötarkoitus tai omistaja muuttuu.

Paltamon tsasouna

Kajaanin ortodoksinen seurakunta

Talonpojantie 3, Paltamo

Kiinteistötunnus: 57840200020103

Maakunnallisesti arvokas kohde.

Niukkailmeistä jälleenrakennuskauden kirkkorakentamista edustavan rukoushuoneen suunnitteli arkkitehti Ilmari Ahonen 1959. Jyrkkäharjainen satulakatto kattaa suorakaiteen muotoisen rakennuksen ja kellotorni sijaitsee kulmittain rakennuksen sisäänkäynnin vieressä. Rukoushuoneen piirustukset kuuluvat ortodoksinen kirkkokunnan jälleenrakennustoimikunnan piirustuskokoelmaan (1946-1960).

Rakennus on tyhjillään ja vailla käyttöä. Rakennukselle on haettu purkulupaa 2018 epäilyllä homevaurion vuoksi. Museovirasto esitti tuolloin, että tsasounasta teetetäisiin kuntotarkastus ja tutkittaisiin vielä vaihtoehtoja rakennuksen korjaamiseksi. Kuntoraporttia tai muuta selvitystä epäilyllä homevauriosta ei ole toimitettu Museovirastoon.

Kohteella on rakennushistoriallista, historiallista ja maisemallista arvoa. Kohde on maakuntakaavassa arvokkaaksi todettu ja tulee säilyttää.

Kajaanin seurakuntasali

Kajaanin ortodoksinen seurakunta

Väinämöisenkatu 29, Kajaani

Kiinteistötunnus: 20500100150002 964

Ei suojelua kuntakaavassa.

Rakennus on nelikerroksinen asuinkerrostalo (1958) kaupungin keskustassa. Sitä on peruskorjattu vuosien varrella ja se on hyväkuntoinen (2019 julkisivuremontti). Sijainti on keskeinen ja erottuu katukuvasta. Rakennus edustaa tyypillistä 1950-luvun rapattua asuinkerrostaloa ja sillä on rakennushistoriallista ja kaupunkikuvallista arvoa.

Kohteen kulttuurihistoriallinen arvo voidaan turvata omistajatahon vaihtuessaakin. Mahdolliset säilyttämiskysymykset on luontevinta ratkaista maankäyttö- ja rakennuslain nojalla kuntakaavoituksessa.

Kuhmon asuinrakennus

Kajaanin ortodoksinen seurakunta

Levälahdentie 3, Kuhmo

Kiinteistötunnus: 29040500280033

Ei suojelua kuntakaavassa.

Yksinkertainen 1970-luvun tyypillinen asuinrakennus, joka sijaitsee keskusta-alueen reunalla. *Kohteella ei ole erityistä kulttuurihistoriallista arvoa.*

Ahveniston kirkko

Pyhän Johannes Kastajan mestauksen kirkko
Hämeenlinnan ortodoksinen seurakunta
Ahvenistontie 20, Hämeenlinna
Kiinteistötunnus: 1090090025001

Kohde on suojeltu Ortodoksisesta kirkosta annetun lain nojalla.

Kohde sijaitsee kuntakaavassa arvokkaassa rakennetussa kulttuuriympäristössä (Yleiskaava 2035). Alueella on vireillä asemakaavan muutos (2019), jossa on huomioitu kirkko ja hautausmaa. Se on maakunnallisesti ja paikallisesti merkittävä rakennettu kulttuuriympäristö, kaupungin venäläisestä varuskuntakulttuurista kertova pyhäkkö (Rakennettu Häme 2003, Hattulan rakennuskulttuuriselvitys 2003).

Kirkko sijaitsee entisellä sotilashautausmaalla metsäisellä alueella, lähellä Hämeenlinnan keskussairaala. Pyhän Johannes Kastajan mestauksen kirkko vihittiin käyttöön 2.6.1894.

Puurakenteinen kirkko on tyypillinen venäläisaikainen länsitornillinen pitkäkirkko. Sen itäpäässä, alttarin kohdalla on 8-kulmainen kupoli, jonka päällä on pieni 8-kulmainen lanterni. Länsipäädyn kellotorni on pohjamuodoltaan neliönmuotoinen. Sisäänkäynti ja eteinen ovat kellotornin alimmassa kerroksessa. Sisäänkäynnin yläpuolella on pieni frontoni-aihe, joka toistuu kellotornin suipon telttakaton räystäslinjassa tornin kullakin sivulla. Rakennuksen pitkillä sivuilla on kolme listoitusten kehystämää ikkunaa, joiden alapuolella on vaakasuuntainen, voimakkaasti ulkoneva palkkilista. Rakennus on vuorattu vaakalaudoituksella, mutta palkkilistan alapuolelta pystylaudoituksella. Laidoitus on valkoinen, listat siniset. Kirkkosali on verhoiltu valkoisin puupaneelein. Ikonostaasi on peräisin venäläisen sotalaivasta 1840-luvulta. Ikonostaasi on nk. matkaikonostaasi, jonka ikonit on maalattu puurunkoon pingotetulle kankaalle.

Kirkko on toiminut Hämeenlinnan ortodoksisen seurakunnan kesäkirkkona. Kirkossa ei ole lämmitystä ja sähköjä, joten palvelukset toimitetaan tuohusten valossa. Rakennus on hyvässä kunnossa, julkisivut on äskettäin maalattu.

Kohteella on huomattavaa rakennushistoriallista, historiallista ja kaupunkikuvallista arvoa, ja se tulee säilyttää. Kohde on jo ikänsä puolesta suojeltu lailla ortodoksisesta kirkosta. Mikäli suojele lakkaisi, täyttää rakennus kuitenkin rakennusperintölain mukaiset suojele edellytykset. Suojele on aiheellista todeta myös vireillä olevassa asemakaavassa. Kohteen ja erityisesti sen sisätilojen kulttuurihistoriallista arvoa ei voida turvata riittävästi käyttötarkoituksen ja omistajatason muuttuessa.

KESKI-SUOMI

Suolahden tsasouna

Ylienkeleli Mikaelin tsasouna
Jyväskylän ortodoksinen seurakunta
Harjusenkatu 41, Suolahti
Kiinteistötunnus: 992-31-1-1

Osayleiskaavassa (2009) suojelumerkintä (Suojelelta rakennus, paikallisesti arvokas kohde).

Rakennus sijaitsee pientaloalueella, suurella tontilla, metsän ympäröimänä.

Suolahden Ylienkeleli Mikaelin tsasouna hirsirakenteinen länsitornillinen rukoushuone (90 km2) valmistui 1977. Rakennushanke oli pitkään suunnitteilla. Rukoushuoneen esikuvana on ollut Valkeakosken tsasouna, jonka piirustuksia on käytetty rakennuslupahakemuksessa (arkkitehti Aro). Rakennuksen pyöröhirsinen runko on hirsitehtaan tekemä ja pystyttämä. Avoin, pohjamuodoltaan kuusikulmainen kellotorni on niukasti koristeltu. Perustukset ovat luonnonkiveä, vesikatteena on bitumihuopa. Vesikatolla on pieni sipulin muotoinen torni risteineen, räystäslaidoissa on rajakarjalaisesta arkkitehtuurista lainattu koristeaihe. Rukoushuoneen seinät ovat hirsipintaist ja taitteisessa katossa on lautaverhous. Altarialueen ikonit on maalannut Margit Lintu. Saliin liittyy pieni eteinen, keittokomero ja wc-tilat.

Kohteella on rakennushistoriallisia ja kulttuurihistoriallisia arvoja. Kohteen merkitys ortodoksisen paikallisyhteisön kannalta tulee ottaa huomioon. Kohde on kaavalla suojelelta ja tulee säilyttää.

Lievestuoreen tsasouna

Pyhän Nikolaoksen tsasouna
Jyväskylän ortodoksinen seurakunta

Mäkikalliontie 11, 41400 Lievestuore, Laukaa

Kiinteistötunnus: 41040700660000

Asemakaavassa (1986) pientalojen korttelialueella (AO) ilman suojelumerkintöjä.

Rukoushuoneen ympäristössä pientaloja, sen pihapiirissä on puurakenteinen talousrakennus. Pyhän Nikolaoksen rukoushuone on tehty puurakenteisen puolitoistakerroksisen omakotitalon (nk. rintamamiestalo) alakertaan. Vaatimaton pyhäkkö tehtiin talkoilla seurakunnan 1950-luvun lopulla ostamaan asuinrakennukseen. Rakennuksen (60 km²) alakerrassa on sali, keittiö, eteinen ja kuisti. Kirkon kellot on ripustettu kuistille. Yläkerrassa on asuinhuone ja keittiö. Sisätilat ovat pääosin rakennusaikaisessa asussa, keittiö on kunnostettu 2000-luvulla seurakunnan kokoustilaksi. Rakennuksessa ei ole vesi- eikä viemärijohtoja. Rukoushuonetta käytetään vain kesä-syyskuussa, talvikuukausina rakennuksessa on vain peruslämpö.
Kohteella ei ole erityistä kulttuurihistoriallista arvoa.

KYMENLAAKSO

Haminan seurakunnan vuokratalo

Haminan ortodoksinen seurakunta

Isoympyräkatu 20, Hamina

Kiinteistötunnus: 07500100230001

Asuin-, liike- ja toimistorakennusten korttelialuetta (AL) ilman suojelumerkintöjä.

Keltaiseksi rapatussa rakennuksessa vuodelta 1951 on katutaso liike- ja toimistotiloineen ja kolme asuin kerrosta. Se edustaa muun muassa erkereiltään ja parvekkeiltaan rakennusaikansa arkkitehtuuria ja kaupunkitaloa. Rakennus on osa Haminan linnoitus- ja varuskuntakaupungin valtakunnallisesti merkittävää rakennettua kulttuuriympäristöä.

Kohteella on rakennushistoriallista ja kaupunkikuvallista arvoa, ja se sijaitsee valtakunnallisesti merkittävässä kulttuuriympäristössä. Kohteen kulttuurihistoriallinen arvo voidaan turvata omistajatahon vaihtuessaakin. Mahdolliset säilyttämiskysymykset on luontevinta ratkaista maankäyttö- ja rakennuslain nojalla kuntakaavoituksessa.

LAPPI

Sevettijärven seurakuntatalo

Lapin ortodoksinen seurakunta

Sevettijärventie 9065, Sevettijärvi

Kiinteistötunnus: 14840600650000

Sevettijärven kirkko ja seurakuntatalo sijaitsevat valtakunnallisesti merkittävässä kulttuuriympäristössä (RKY 2009) ”Kolttasaamelaiden asutuspaikat”.

Pyhittäjä Trifon Petsamolaisen kunniaksi perustettu ortodoksinen kirkko valmistui 1951 ja vihittiin kirkoksi peruskorjauksen jälkeen 1992. Samaan yhteyteen rakennettiin vuonna 1971 seurakuntatalo. Kirkon ja seurakuntatalon ympäristö on kuivaa, mäntyvaltaista kangasmetsää. Seurakuntatalo on yksikerroksinen, rakentamisajankohdalleen tyypillinen rakennus, jonka ulkokuorauksena on valkoiseksi maalattu pystylaudointi. Loivassa harjakatossa on huopakate. Sisätilat käsittävät keittiön ja salin lisäksi eteistilat ja makuuhuoneen.

Lapin ortodoksisen seurakunnan seurakunnanvaltuusto päätti 29.5.2017 pidetyssä kokouksessaan, että Sevettijärven seurakuntatalo puretaan viimeistään vuonna 2018 sisäilmaongelmien takia. Valtuusto päätti myös, että purettavan rakennuksen tilalle rakennetaan varasto- ja käymälärakennus.

Rakennus sijaitsee valtakunnallisesti merkittävässä rakennetussa kulttuuriympäristössä, mutta sillä ei itsessään ole erityistä kulttuurihistoriallista arvoa.

Varejoen tsasouna

Pyhittäjä Trifon Petsamolaisen rukoushuone

Oulun ortodoksinen seurakunta

Tsasounantie 34, Tervola

Kiinteistötunnus: 84540200130058

Varejoen tsasouna sijaitsee Tervolan kunnan Kemijokivarren osayleiskaavan alueella, mutta ilman suojelumerkintää. Varejoen tsasouna on inventoitu Lapin kulttuuriympäristöt tutuksi” –hankkeessa (LKYT) ja arvotettu rakennushistoriallisesti, historiallisesti ja maisemallisesti merkittäväksi osana Varejoen kyläkokonaisuutta.

Trifon Petsamolaiselle pyhitetty, Johannes Brocken suunnittelema tsasouna on rakennettu vuonna 1954 ja vihitty käyttöön 1963. Tsasouna toimii myös siunauskappelina ja sen yhteydessä on ruumishuone ja hautausmaa. Tsasounan yhteyteen on rakennettu uusi Petsamon alaluostarin kellotapulin näköisrakennus, joka vihittiin käyttöön 2017. Tsasounan ylläpitoon on myönnetty korjausavustusta, rakennus on hyväkuntoinen ja on edelleen käytössä.

Kohteella on rakennushistoriallisia, historiallisia ja maisemallisia arvoja, ja sen pitkäaikainen seurakuntakäyttö sekä merkitys ortodoksisen paikallisyhteisön kannalta tulee ottaa huomioon. Mahdolliset säilyttämiskysymykset on luontevinta ratkaista maankäyttö- ja rakennuslain nojalla kuntakaavoituksessa.

PIRKANMAA

Valkeakosken tsasouna

Pyhän Nikolaoksen rukoushuone
Tampereen ortodoksinen seurakunta
Kalmistonkatu 8, 37600 Valkeakoski
Kiinteistötunnus: 90800400490001

Vireillä olevan osayleiskaavatyön mukaan rakennus on edustava/paikallisesti merkittävä kohde jonka arvot liittyvät karjalaisten evakoiden uskonnon ilmentämiseen. (Asemakaava on vuodelta 1946) Rakennus sijaitsee Jyräänmäen metsäisellä rinteellä Kalmistonkadun varrella vastapäätä evankelisluterilaista hautausmaata. Pyhä Nikolaos Ihmeidentekijän rukoushuone valmistui 1953. Karjalaiselle siirtoväelle rakennettu hirsinen rukoushuone oli ensimmäinen kirkkojen jälleenrakennusohjelman puitteissa rakennettu ortodoksinen pyhättö. Rakennuksen piirustukset laati arkkitehti Esko Aro aktiivisten seurakuntalaisten toiveiden mukaan. Länsitornillisen rukoushuoneen esikuvaksi on mainittu Ägläjärven tsasouna Karjalasta. Rukoushuoneen avoin pohjaltaan kuusikulmainen kellotorni, sisäänkäynnin leveä avokuisti sekä vesikatolla oleva pieni sipulin muotoinen torni risteineen ovat esikuvan kaltaisia. Julkisivut ovat hirsipintaiset, vesikatteena on tiili, räystäslautojen ja ikkunanvuorilistojen koristeaiheet on lainattu rajakarjalaisista malleista. Betoninen perusmuuri on koristeltu luonnonkivin. Rakennushirret on saatu osittain rakennuspaikalta. Rukoushuoneessa on salin lisäksi eteistila ja porrashuone kellotorniin. Salin hirsiseinät ovat käsin veistetyt, taitteinen katto on lautaverhoiltu. Avattava ikonostaasi erottaa salista alttariosan. Ikonostaasin suunnitteli ja sen ikonit maalasi pastori, ikonitaiteilija, isä Robert de Caluwé. Katon savitiilet on uusittu betonikattotiiliksi 1990-luvulla. Ikkunoihin on asennettu puiset luukut ja sisäpuoliset kalterit myöhemmin. Rakennuksessa ei ole vesi- tai viemärijohtoja. Kirkkoa ympäröi matala lauta-aita ja tiheää puustoa.

Kohteella on rakennushistoriallisia, historiallisia ja kaupunkikuvallisia arvoja, ja se tulee säilyttää. Rakennuksen edustavuuden, alkuperäisyyden ja historiallisen todistusvoiman vuoksi suojeluun voi olla rakennusperintölain (498/2010) mukaiset edellytykset. Kohteen ja erityisesti sen sisätilojen kulttuurihistoriallista arvoa ei voida turvata riittävästi käyttötarkoituksen ja omistajatahon muuttuessa.

Kalliosalmen kesämökki ja Kalliosalmen rantasauna

Tampereen ortodoksinen seurakunta
Salmenkalliontie 86, Tampere
Kiinteistöntunnus: 83758500050074

Rakennukset sijaitseva Kantakaupungin yleiskaavassa 2014 (2017) loma-asuntoalueella ja Hervantajärven osayleiskaavassa (2011) keskuspuistoksi varatulla virkistysalueella, jolla olemassa olevat rakennukset voidaan säilyttää.

Kesämökki on puurakenteinen, yksikerroksinen, osin harja ja pulpettikattoinen. Puurakenteinen harjakattoinen saunarakennus on rakennettu järven rantaan veden äärelle. Rakennukset ovat rakennusajalleen tyypillisiä, arkkitehtuuriltaan vaatimattomia.

Rakennuksilla ei ole erityistä kulttuurihistoriallista arvoa.

POHJOIS-KARJALA

Huhuksen tsasouna

Kristuksen taivaaseenastumisen tsasouna

Ilomantsin ortodoksinen seurakunta
Huhuksentie 31, Ilomantsi

Kiinteistötunnus: 14643200280025

Ei sijaitse kaava-alueella.

Tsasouna sijaitsee lähes erämaassa, tien vieressä korkealla paikalla niin, että sen takaa avautuvat laajat ja kauas ulottuvat metsämaisemat. Rakennus on leveärunkoinen, harjakattoinen, lautaverhoiltu rakennus, jonka toisella pitkällä sivulla on nelikulmainen kellotorni. Ikkunalistat ovat koristeellisesti profiloituneet, tallella ovat alkuperäiset kuusiruutuiset (x2) ikkunat. Ikkunapuitteissa ja räystääslistoissa on käytetty karjalaisia koristeaiheita, joissa on käytetty punaista harkitusti tehosteväriä.

Liusvaarasta ja Kuolismaalta Huhukseen, Koitereen rannalle asutetut perheet toivoivat alueelle tsasounaa. Rakentaminen aloitettiin Kirkkojen Maailmanneuvoston ja Ortodoksisten Nuorten Liiton (ONL) järjestämällä kansainvälisellä työleirillä kesällä 1954. Työtä jatkettiin paikallisilla voimin, mutta rahapula pitkitti työtä. Ortodoksisten kirkkojen jälleenrakennusrahaston, ONL:n ja ortodoksisen seurakunnan yhteisrahoituksella se valmistui 1964. Kappelin on suunnitellut Uno Korhonen ja nimikkoikonin on maalannut Martha Neiglick-Platonoff.

Tsasounassa järjestetään noin viisi palvelusta vuodessa. Palveluksia varten talvella tila lämmitetään pönttöuuneilla, rakennukseen ei tule vettä, eikä siellä ole sähkölämmitystä. Rakennuksessa on pieni keittiö. Rakennuksen kunnosta on huolehdittu talkoovoimin, esimerkiksi sisäseinät maalattiin noin viisi vuotta sitten. Ukkonen iski muutama vuosi sitten kirkon viereen niin, että yksi kuistin kannatinpilareista hajosi, se on otettu pois. Kiinteistömenot vuonna 2018 olivat 580 euroa, toimintatulot 250 euroa.

Kohteella on rakennushistoriallista, historiallista ja maisemallista arvoa. Sen merkitys rajaseudun pyhäkkörakentamisen kannalta tulee vielä selvittää tarkemmin. Sen pitkä seurakuntakäyttö ja merkitys ortodoksisen paikallisyhteisön kannalta tulee ottaa huomioon.

Mutalahden tsasouna

Neitsyt Marian syntymän tsasouna

Ilomantsin ortodoksinen seurakunta

Mutalahdentie 238, Ilomantsi

Kiinteistötunnus: 14642100010113

Ei ilmeisesti sijaitse kaava-alueella.

Mutalahden rukoushuone on yksinkertainen länsitornillinen pitkäkirkko, päätyä kapeamman nelikulmaisen kellotornin kulmat ovat viistetyt. Kellotasanne on avoin. Punamullan värisen kirkon suorakulmaisten, kolmijakoisten ikkunoiden ikkunalistat ovat valkoiset. Selim Savoniuksen suunnittelema tsasouna valmistui 1961. Ikonit maalasi Martha Neiglick-Platonoff.

Mutalahti on osa vanhaa ja suurta ortodoksista Melaselän kylää, jonka pääkylä jäi rajan toiselle puolelle. Jatkosodassa tuhoutuneesta Melaselän tsasounasta jäi muistoksi vain Tihvinän Jumalanäidin ikoni, joka on nykyisin Profeetta Elian kirkossa Ilomantsissa. Tsasounassa järjestetään noin kahdeksan palvelusta vuodessa, erityisesti joulun aikaan se on täynnä väkeä. Tsasouna ympäristöineen on hyvin hoidettu. Ulkomaalaus tehtiin noin kymmenen vuotta sitten, samalla uusittiin lattia. Paikallisyhteisö on kantanut vastuun rukoushuoneen hoidosta. Kaikki korjaukset on tehty talkoilla ja rahoitettu lahjoituksilla. Kulut vuonna 2018 olivat 689 euroa, toimintatulot 441 euroa.

Kohteella on rakennushistoriallista, historiallista ja maisemallista arvoa. Sen merkitys arkkitehti Selim Savoniuksen tuotannon kannalta tulee vielä selvittää tarkemmin. Rakennuksen pitkä seurakuntakäyttö ja merkitys ortodoksisen paikallisyhteisön kannalta tulee ottaa huomioon. Kohteen kulttuurihistoriallisen arvon säilyttäminen käyttötarkoituksen muuttuessa on vaikeaa.

Juuan seurakuntatalo

Nurmeksen seurakunta

Laurilantie 9, Juuka

Kiinteistötunnus: 17640300290051

Maakunnallisesti merkittävä kulttuuriympäristö, ei suojeltu kuntakaavassa.

Seurakuntatalo on yksikerroksinen, pitkänomainen puuverhoiltu rakennus, jossa on sisäänkäyntien kohdalla pienet avokuistit. Se valmistui 1980, on hyvässä kunnossa ja aktiivisessa käytössä. Toisessa päädyssä on seurakuntasali, toisessa asunto. Seurakuntatalo on samassa hyvin hoidetussa, puistomaisessa pihapiirissä Juuan tsasounan kanssa. Alue sijaitsee kylän keskustan tuntumassa asutuksen keskellä.

Kohteen kulttuurihistoriallinen merkitys perustuu sijaintiin samassa pihapiirissä tsasounan kanssa.

Lieksan seurakuntasali ja tsasouna

Pyhän Hengen tsasouna

Joensuun seurakunta

Saavankatu 2, Lieksa

Kiinteistötunnus: 42200100170010

Ei suojeltu kuntakaavoissa

Rukoushuone on suorakaiteen muotoinen, länsipäädyssä on fasadista hieman ulkoneva, nelikulmainen kellotorni ja sisäänkäyntinä matala, tornin levyinen harjakattoinen avokuisti. Itäpäädyssä on hieman runkokuonetta kapeampi, taitteinen alttaripääty. Runkokuoneessa on loiva satulakatto. Kaksikerroksinen kellotorni, jonka kellotasanne on avoin, on katettu loivalla nelilappeisella kaarikatolla. Hirsirunkoinen rakennus on vuorattu myöhemmin vaakalaudoituksella. Koristeelliset nurkkalaudat ja räystäslinja kiertävä friisi samoin kuin kellotornin ja sisäänkäynnin koristeelliset pintayksityiskohdat toteutettiin jo pyhäkön valmistuessa. Koristeaiheet, kuten friisin ristiaiheet, ovat klassisoivia. Runkokuoneen kummallakin pitkällä sivulla on kuusi kapeaa suorakaiteen muotoista ikkunaa, ja alttaripäädyssä lisäksi kaksi samanlaista. Sekä kuistin päädyssä että sen yläpuolella on pyöröikkuna. Valitut koristeaiheet kuten tasavartiset ristit liittyvät olennaisesti kansallistamisohjelmaan. Ohjelmassa korostettiin, että suomalaiskarjalaisen muotokielen tuli perustua roomaanisiin, goottilaisiin, renessanssiajan jne. läntisten esikuvien ja mahdollisten suomalaiskansanomaisten aiheiden ohella erityisesti alkukirkon aiheisiin. Tasavartinen, kreikkalaislatinalaisen maailman risti edusti tässä yhteydessä ilmeisesti alkukirkon aiheistoa, toisin kuin Suomessa vakiintuneesti käytetty niin kutsuttu venäläinen eli kahdeksanpäinen risti. Nykyinen seurakuntasali rakennettiin alun perin rukoushuoneeksi 1934 (piirustukset). Se on ainoa Suomessa säilynyt kansallistuttamiskomitean valvonnassa rakennettu pyhäkkö. Sen alkuperäinen vaatimaton sisustus ei ole säilynyt. Keskelle taajamaa sijoittuvan rukoushuoneen suunnitteli rakennusmestari Johannes Brocke (alun perin Ivan Vasilinpoika Prokki, 1900-1961) 1934 ja se valmistui 1937. Suunnitelmassa hän varioi aiemmin suunnittelemansa Kurkijoen ortodoksisen kirkon (1932) koristeaiheita. Rajantakaisesta Repolasta oli 1910- ja 1920-luvulta paennut Lieksaan ortodokseja, joiden kulttuuria ja uskonnollista identiteettiä haluttiin vahvistaa paikkakunnalla. Kaikki jumalanpalvelukset pidettiin tsasounassa vuoteen 1960 asti, jolloin uusi kirkko valmistui.

Rakennuksessa ollut vesivaurio on korjattu. Maapohja on putsattu eloperäisestä jätteestä ja alapohjan tuuletuksesta huolehditaan (räppänät auki). Syöksytorviin laitettiin muutama vuosi sitten putket, jotka ohjaavat vedet pois talosta. Kattoa on korjattu. Rakennukseen tulee vesi, ilmalämpöpumpulla pidetään yllä peruslämpöä. Rakennus on aktiivisessa käytössä, sitä käytetään kerhotoimintaan ja pieniin juhliin. Se on paikallisyhteisölle tärkeä.

Kohteella on huomattavaa rakennushistoriallista, historiallista ja kaupunkikuvallista arvoa, ja se tulee säilyttää. Rakennuksen ainutlaatuisuuden ja historiallisen todistusvoiman vuoksi suojeluun voi olla rakennusperintölain (498/2010) mukaiset edellytykset. Kohteen pitkäaikainen seurakuntakäyttö ja merkitys ortodoksisen paikallisyhteisön kannalta tulee ottaa huomioon. Kohteen merkitystä ja arvoa ei voida turvata riittävästi omistajan muuttuessa.

Viekijärven tsasouna

Pyhän Nikolaoksen tsasouna

Joensuun seurakunta

Kannelkoskentie 3, Lieksa

Kiinteistötunnus: 42243000110036

Ei suojeltu kuntakaavoissa.

Rukoushuone on lautarakenteinen, vaakaverhoiltu päätytornillinen pitkäkirkko, jonka kuusikulmainen kellotorni nousee katosta. Kellotasanne on avoin. Sisäänkäynnin kohdalla on pieni avokuisti. Väritys on vaalea, profiloidut ikkunalistat ovat vaaleanruskeat. Kuoriossa on hieman runkoa kapeampi. Selim Savoniuksen piirustukset perustuvat ilmeisesti Kaj Englundin Kuivajärven /Alapitkän tsasounaan, jonka malliksi taas mainitaan Ägljärven tsasouna. Pihalla on matkamiehen risti. Kun läheisen Egyptinkorven siirtoväen asutus oli vielä voimissaan, eivät kaikki halukkaat mahtuneet rukoushuoneeseen. Tsasouna sijaitsee kyläasutuksen yhteydessä, melko keskeisellä paikalla. Katto uusittiin noin kahdeksan vuotta sitten, muutamaa vuotta aikaisemmin tehtiin ulkomaalaus. Rakennuksessa on sähkö, ei vettä. Tsasounassa järjestetään noin 10 palvelusta vuosittain. Rakennus on säilynyt pitkälti alkuperäisessä asussa, ja sen sisätilat kuuluvat pyhäkkörakentamisen jälleenrakennuskauden uhanalaisiin interiööreihin.

Kohteella on rakennushistoriallista, historiallista ja kyläkuvallista arvoa, ja se tulee säilyttää. Rakennuksen alkuperäisyyden ja historiallisen todistusvoiman vuoksi suojeluun voi olla rakennusperintölain (498/2010) mukaiset edellytykset. Rakennuksen pitkä seurakuntakäyttö ja merkitys ortodoksisen paikallisyhteisön kannalta tulee ottaa huomioon.

Vuonisjärven tsasouna

Jumalansynnyttäjän kuolonuneen nukkumisen tsasouna

Joensuun ortodoksinen seurakunta

Kylätie 5, Lieksa

Kiinteistötunnus: 4224300820001

Ei suojelua kuntakaavoissa.

Kyläasutuksen tuntumassa sijaitseva rukoushuone on lautarakenteinen, vaakaverhoiltu päätytornillinen pitkäkirkko, jonka kuusikulmainen kellotorni nousee katosta. Kellotasanne on avoin. Sisäänkäynnin kohdalla on pieni avokuisti. Väritys on punainen, profiloituneet ikkunalistat ovat valkoiset. Kuoriossa on hieman runkoa kapeampi. Selim Savoniuksen piirustukset perustuvat ilmeisesti Kaj Englundin Kuivajärven / Alapitkän tsasounaan, jonka malliksi taas mainitaan Ägläjärven tsasouna. Tsasounan käyttö on vähäistä, palveluksia pidetään noin kerran vuodessa. Rakennukseen ei tule vettä, sähkö on, mutta se on katkaistu. Puu-uuneja ei ole käytetty vuosiin. Hyväkuntoinen rakennus maalattiin noin kymmenen vuotta sitten, samalla uusittiin kate. Rakennuksen sisätilat kuuluvat pyhäkkörakentamisen jälleenrakennuskauden uhanalaisiin interiööreihin.

Kohteella on rakennushistoriallista, historiallista ja kyläkuvallista arvoa, ja se tulee säilyttää. Rakennuksen alkuperäisyyden ja historiallisen todistusvoiman vuoksi suojeluun voi olla rakennusperintölain (498/2010) mukaiset edellytykset. Sen pitkä seurakuntakäyttö ja merkitys ortodoksisen paikallisyhteisön kannalta tulee ottaa huomioon.

Lieksan kirkon pappila

Joensuun ortodoksinen seurakunta

Iljankatu 14, Lieksa

Kiinteistötunnus: 42200110180001

Ei suojeltu kuntakaavoissa.

Lieksan kirkon entinen pappila on yksikerroksinen, pitkänomainen, harjakattoinen (loiva), lautaverhoiltu rakennus vuodelta 1960. Se sijaitsee samassa hoidetussa, puistomaisessa pihapiirissä Lieksan kirkon (1960) kanssa. Rakennuksessa on nykyisin kaksi asuntoa, toimistotiloja, tilat pienille kokouksille ja majoitushuone. Rakennuksen sisätilat kunnostettiin 10-12 vuotta sitten, silloin mm. uusittiin vesijohdot ja maalattiin kaikki pinnat. Rakennusta on myös lisälämpöeristetty ulkopuolelta. Mitään ongelmia ei rakennuksen kunnossa ole havaittu. Rakennuksessa on alkuperäinen saumapeltikate. Kuusi-seitsemän vuotta sitten asennettu maalämpö johdetaan pappilasta kirkkoon.

Kohteen kulttuurihistoriallinen arvo perustuu sijaintiin samassa pihapiirissä kirkon kanssa.

Rantakallion huvila

Joensuun ortodoksinen seurakunta

Huvilatie 6, Lieksa

Kiinteistötunnus: 42241501860008

Ei suojeltu kuntakaavoissa

Rantakallion huvilan pihapiiri on luonnonmukainen ja sijaitsee hienolla paikalla Pielisen rannassa. Lähellä on muita kesäasuntoja. Huvila on saatu testamenttilahjoituksena ja sitä ovat käyttäneet seurakuntalaiset ja sitä on vuokrattu myös ulkopuoliselle. Rakennuksen iästä ei ole tietoa (ehkä 1960-luvulta). Rakennus on hyvässä kunnossa, esimerkiksi katto on uusittu 2010-luvulla (tiilikuvioitu peltikate).

Kohteella ei ole erityistä kulttuurihistoriallista arvoa.

Petravaaran tsasouna

Pyhän Apostoli Andreaksen tsasouna

Joensuun ortodoksinen seurakunta

Petravaarantie 480, Tohmajärvi

Kiinteistötunnus: 84841200040033

Ei suojeltu kuntakaavoissa

Petravaaran tsasouna sijaitsee tien vieressä olevalla metsäisellä tontilla, joka on nykyisin luonnontilassa eli saniaiset ja nuoret puut ympäröivät sitä. Tsasouan lähistöllä on joitakin asuinrakennuksia, mutta lähiympäristö on kuitenkin metsää.

Petravaaran 1966 valmistunut tsasouna on yksi harvalukuisista modernistista kirkkoarkkitehtuuria edustavasta rakennuksesta ortodoksisen kirkon piirissä. Suunnittelija on arkkitehti Vilho Suonmaa, joka on suunnitellut myös Lintulan Pyhän Kolminaisuuden kirkon ja rukoushuoneet Kiteen Särkijärvelle (1973), Liperiin (1973) ja Pyhäselkään (2001).

Kirkko on puurakenteinen ja puuverhoiltu matala, pitkänomainen rakennus, jonka erikoispiirre on katonharjan yläpuolelle nouseva kolmionmuotoinen rakennelma, jonka kolmionmuotoisesta ikkunasta tulee valo sisätilaan. Ruskean rakennuksen ikkunanpuitteet ja ritilät on maalattu tummanruskeiksi. Salin pitkillä sivuilla on lähes koko seinän täyttävät ikkunat. Salissa on ikonostaasi. Kirkon isännöitsijän mukaan salin kattoon tehtiin seurakuntalaisten toiveesta kolmionmuotoinen aukko, jotta pystyikkunan valo pääsisi saliin. Sisätilojen pinnat ja kiinteä sisustus ovat puusta. Alkuperäisessä asussaan oleva rakennus on huomattavan hyvässä kunnossa, vaikka sitä ei ole käytetty muutamaan vuoteen. Sähkö on nyt katkaistu, aiemmin siinä käytettiin sähkölämmitystä.

Rakennuksella on rakennushistoriallista, historiallista ja maisemallista arvoa, ja se tulee säilyttää.

Rakennuksen harvinaisuuden ja modernistiseen kirkkoarkkitehtuuriin liittyvän historiallisen todistusvoiman vuoksi suojeluun voi olla rakennusperintölain (498/2010) mukaiset edellytykset. Sen kulttuurihistoriallisen arvon turvaaminen on vaikeaa, jos omistaja tai käyttötarkoitus muuttuu.

Bomban tsasouna

Pyhittäjäisien Sergein ja Hermanin Valamolaisen tsasouna

Nurmeksen ortodoksinen seurakunta

Suojärvenkatu 1, Nurmes

Kiinteistötunnus: 54112400060001

Maisemallisesti Bomban tsasouna sijoittuu hienosti luonnonkauniille paikalle, ja sen suunnittelussa on pyritty tavoittamaan kyläkalmistojen pyhäkköjen ulottuvuuksia: rakennukselle kuljetaan polkua ja pitkospuuta pitkin. Interiörissä keskeisiä ovat tamperelaisen Margit Linnun maalaamat, sisähuoneen päätyseinälle sijoitellut ikonit.

Rakentamisen alullepanija oli Suojärven pitäjäseura ry Bomban karjalaiskylän suunnitteluvaiheessa. Rukoushuoneen (1980) suunnitteli Erkki Helasvuo ja esikuvaksi mainitaan Ägläjärven tsasouna.

Suojärven pitäjäseura lahjoitti tsasouan 1991 Nurmeksen ortodoksiselle seurakunnalle. Tsasounaa voidaan tulkita jälleenrakennuskauden (modernin, suomalaisen) arkkitehtuurin vastaisena puheenvuorona, ja se samoin kuin Bomban kylä tekivät näkyviksi rajakarjalaisia rakennuspiirteitä ja tekniikoita. Tsasouna on tumma, pyöröhirsinen rakennus, jossa on lukuisia karjalaisia koristeaiheita esimerkiksi ikkunapuitteissa ja listoissa. Kuusikulmaisen kellotornin kellotasanne on avoin, katolla on myös pieni sipulikupolitorni. Sisäänkäyntinä on rakennuksen levyinen avokuisti. Pylväät ja kellotasanteen aidat ovat valkoiset.

Rakennusta käytetään palveluksiin ja kesäaikana se on avoinna myös nähtävyyden kohteena. Tsasouna on hyvässä kunnossa ja siitä huolehtivat seurakuntalaiset arvioivat käytöstä saatujen tulojen lähes kattavan tarvittavat korjaukset. Katto uusittiin talkoovoimin 2014 ja rakennuksen valkoisia osia on huoltomaalattu, eikä tällä hetkellä ole korjaustarpeita. Pihalla on suojärveläisten muistomerkki.

Kohteella on rakennushistoriallista, historiallista ja maisemallista arvoa, ja se tulee säilyttää.

Rajakarjalaistyyppisen rakennuskulttuurin 1970-1980-luvulla syntyneeseen tulkintaan liittyvän historiallisen todistusvoiman vuoksi suojeluun voi olla rakennusperintölain (498/2010) mukaiset edellytykset. Rakennuksen kulttuurihistoriallista arvoa on vaikea turvata, jos omistaja tai käyttötarkoitus muuttuu.

Rasimäen tsasouna

Pyhän Johannes Kastajan tsasouna

Nurmeksen ortodoksinen seurakunta

Rasimäentie 641, Valtimo

Kiinteistötunnus: 91140100030037

Tsasouna sijaitsee Rasimäen valtakunnallisesti merkittävässä rakennetussa kulttuuriympäristössä.

Rasimäki on kumpuilevassa jokimaisemassa sijaitseva eheä jälleenrakennuskauden alue, jonka asuinrakennukset sijaitsevat sekä tien varrella että etäämpänä tiestä joen molemmin puolin.

Tsasouna rakennettiin osin kansainvälisen työleirin voimin ja se valmistui 1961. Se on yksinkertainen pitkäkirkkomallinen, vaakalautaverhoiltu rukoushuone, jonka katolta kohoaa kellotorni. Tornin päässä

kahdeksansakarainen, kullattu risti (kultaus uusittiin muutama vuosi sitten). Kate on vaihdettu ja rakennus maalattu niin, että korjaustarpeita ei nyt ole. Rakennuksen kunto on hyvä. Rakennusta ei käytetä talvella, jolloin se pidetään kylmillään. Palveluksia on kaksi-kolme kertaa vuodessa. Rukoushuoneella on suuri merkitys paikallisille asukkaille ja sitä pidetään kunnossa talkootyöllä. *Kohteella on rakennushistoriallista, historiallista ja maisemallista arvoa. Omistajan tai käyttötarkoituksen muuttuessa on kulttuurihistoriallista arvoa vaikea turvata. Mahdolliset säilyttämiskysymykset on luontevinta ratkaista maankäyttö- ja rakennuslain nojalla kuntakaavoituksessa.*

Pappilarakennus ja seurakuntatalo/Vanha pappila

Taipaleen seurakunta

Viinijärventie 7, Viinijärvi, Liperi

Kiinteistötunnus: 42641000420036

Kokonaisuus muodostaa maakunnallisesti merkittävän rakennetun kulttuuriympäristön.

Viinijärven kylä on vanhaa ortodoksiseutua ja vuosina 1873-1883 siellä toimi jopa itsenäinen Taipaleen kreikkalaiskatolinen kunta. Taipale-nimi alkoi vaihtua Viinijärveksi 1920-luvulla.

Vanha pappila on vuodelta 1880 (uudistukset 1936, 1955), uusi virkatalo vuodelta 1982 ja liiteri 1950-luvulta. Vuodesta 1983 lähtien vanha pappila on toiminut seurakunnan kansliana, kokoustilana ja seurakuntasalina. Taipaleenjoen varressa sijaitseva pihapiiri on hyvin hoidettu ja puistomainen ja alue liittyy tien toisella puolella olevaan Viinijärven ortodoksiseen kirkkoon (1906) ja sen vieressä olevaan vanhaan kalmistoon. Ne muodostavat yhdessä merkittävän osan Viinijärven kylämaisemaa.

Rakennuksilla on rakennushistoriallista, historiallista ja maisemallista arvoa. Omistajan muuttuessa rakennusten historiallinen yhteys kirkkoon katkeaisi, mutta rakennushistoriallinen arvo voidaan turvata, vaikka omistaja muuttuisi. Mahdolliset säilyttämiskysymykset on luontevinta ratkaista maankäyttö- ja rakennuslain nojalla kuntakaavoituksessa.

POHJOIS-POHJANMAA

Martinniemen tsasouna ja talousrakennus, Haukipudas

Pyhien apostolien Pietarin ja Paavalin rukoushuone

Oulun ortodoksinen seurakunta

Martinniementie 206, Haukipudas, Oulu

Kiinteistötunnus: 56441000010114

Maakunnallisesti arvokas kulttuuriympäristökohde (2. vaihemaakuntakaava 2016).

Martinniemen osayleiskaava 2025.

Martinniemen ortodoksinen rukoushuone eli Pyhien apostolien Pietarin ja Paavalin sekä Pyhittäjä Arseni Konevitsalaisen rukoushuone on valmistunut 1962 ja sen on suunnitellut arkkitehti, professori Ilmari Ahonen. Rakennuksen ympäristö on kuivaa, mäntyvaltaista kangasmetsää. Rankorakenteinen, jyrkkäharjainen salirakennus kellotorneineen edustaa jälleenrakennuskauden rakennusperintöä.

Julkisivut on verhottu valkoisin vaakapaneelein, katteena on punainen kattotiili, eteissiivessä ja tornissa on kuparipeltikatto. Rukoushuoneen ikonostaasin on maalannut taiteilija Pentti Melanen.

Oulun ortodoksinen seurakunnan seurakunnanvaltuusto päätti poistaa tsasounan kirkollisesta käytöstä tammikuussa 2016. Suomen ortodoksinen kirkon kirkollishallitus vahvisti päätöksen 14. kesäkuuta 2016. Rukoushuoneen purkaminen aloitetaan lokakuussa 2019. Tsasounan takapihalla sijaitseva talousrakennus puretaan myös. Pohjois-Pohjanmaan museo on antanut asiasta lausunnon 28.5.2019, jossa todetaan, ettei rakennusten purkamiselle ole estettä.

Kohteella on maakunnallista kulttuurihistoriallista arvoa, joka häviää purkamisen myötä.

POHJOIS-SAVO

Haatalan rukoushuone

Pyhän Ristin ylentämisen tsasouna

Kuopio ortodoksinen seurakunta

Haatalantie 35, Haatala, Kuopio

Kiinteistötunnus: 47640100200010

Osayleiskaavassa (2001) kohde on osoitettu suojeltavaksi rakennukseksi (sr).

Rukoushuone sijaitsee maaseutumaisemassa Haatalantien varrella. Sen suunnitteli rakennusmestari Niilo Peiponen ja se on vihitty käyttöön vuonna 1968. Rukoushuone on suorakaiteen muotoinen,

lautarakenteinen ja siinä on vihreä peltikate, vaalea vaakaverhoilu ja valkeat ikkuna ym. listat. Kuoriossa on hieman runkoa kapeampi. Sisäänkäynnin kohdalla on pieni avokuisti ja kellotorni on sisäänkäyntipäädysssä. Sähkölämmitys, mutta lämmitetään vain tilaisuuksia varten. Pitkälti alkuperäisessä asussa. Julkisivun koristelaudat lisätty myöhemmin. Ikkunoihin lisätty turvaristikot joitakin vuosia sitten. Tsasounan käyttö on vähäistä, palveluksia pidetään noin kerran vuodessa. Rakennuksen katto ja kellotorni kaipaavat korjausta.
Kohteella on rakennushistoriallista, historiallista ja kyläkuvallista arvoa. Sen merkitys ortodoksisen paikallisyhteisön kannalta tulee ottaa huomioon. Kohde on kaavalla suojeltu ja tulee säilyttää.

Käärmelahden tsasouna

Kristuksen kirkastumisen tsasouna
 Kuopio ortodoksinen seurakunta
 Osoite: Hyttiläntie 27, Maaninka
 Kiinteistötunnus: 47640500390001
 Osayleiskaavassa (2001) osoitettu suojeltavaksi rakennukseksi (sr).

Rukoushuone sijaitsee maaseutumaisemassa peltojen ja asutuksen keskellä. Sen on suunnitellut rakennusmestari Johannes Brocke ja se on vihitty käyttöön vuonna 1955. Rukoushuone on suorakaiteen muotoinen ja lautarakenteinen. Siinä on valkoinen vaakaverhoilu ja huopakate. Sisäänkäynnin kohdalla on avokuisti. Kellotorni on sijoitettu sisäänkäynnin viereen. Rakennuksessa on sähkölämmitys, mutta se lämmitetään vain tilaisuuksia varten. Rakennuksen huopakatto on uusimisen tarpeessa. Sisätilojen väriytyä muutettu joitakin vuosia sitten. Muutoksessa seinät on päällystetty lasikuitutapetilla. Myös lattian väriytyä on muutettu. Suureksi kasvaneet puut ja pensaat varjostavat tonttia ja rakennus jää hieman puiden piiloon. Tilaisuuksia noin 7 vuodessa. Käärmelahden tsasounan arkkitehtoninen ilme sekä ulko- että sisätiloissa on pitkälti säilynyt alkuperäisenä.
Kohteella on rakennushistoriallista, historiallista ja kyläkuvallista arvoa. Sen merkitys ortodoksisen paikallisyhteisön kannalta tulee ottaa huomioon. Kohde on kaavalla suojeltu ja tulee säilyttää.

Kaavin tsasouna

Pyhittäjä Aleksanteri Syväriläisen tsasouna
 Kuopio ortodoksinen seurakunta
 Kiinteistötunnus: 20440800260003
 Osoite: Ruhtinaantie, Kaavi
 Vireillä olevassa Kaavin kirkonkylän yleiskaavaan tsasouna on saamassa suojelumerkinnän.

Tsasouna sijaitsee maaseutumaisemassa kirkonkylän ulkopuolella. Sen on suunnitellut Seppo Latvala ja se on vihitty käyttöön 1981. Tsasouna on pyöröhirsinen rakennus, jossa on karjalaisia koristeaiheita esimerkiksi ikkunapuitteissa ja listoissa. Kuusikulmaisen kellotornin kellotasanne on avoin. Sisäänkäyntinä on rakennuksen levyinen avokuisti. Rakennus on hyväkuntoinen. Koristepuukatto uusittu muutamia vuosia sitten. Puukaton alla peltikatto. Sähkölämmitys. Tilaisuuksia noin 1 kerran kuussa.
Kohteella on rakennushistoriallista, historiallista ja kyläkuvallista arvoa. Sen merkitys ortodoksisen paikallisyhteisön kannalta tulee ottaa huomioon. Kohde on vireillä olevassa kaavassa saamassa suojelumerkinnän.

Vesannon tsasouna

Pyhän Johannes Kastajan syntymän tsasouna
 Rautalammin seurakunta
 Osoite: Koulutie 6, Vesanto
 Kiinteistötunnus: 92140400160127
 Maakunnallisesti merkittävä rakennettu kulttuuriympäristö. Kirkonkylän osayleiskaavassa kohdetta ei ole merkitty rakennussuojelukohteeksi, asemakaavassa on kohteen kulttuurihistoriallista arvoa osoittava sr-merkintä.

Sijaitsee kirkonkylässä luterilaisen kirkon ja hautausmaan välittömässä läheisyydessä. Suureksi kasvaneet puut varjostavat tonttia ja rakennus jää hieman puiden piiloon. Pihassa muistomerkki Karjalaan jääneiden vainajien muistolle (1962). Niukkailmeistä jälleenrakennuskauden rakentamista edustavan rukoushuoneen suunnitteli arkkitehti Ilmari Ahonen ja se valmistui vuonna 1960.

Rakennuksessa on jyrkkäharjainen satulakatto. Pieni ja matala eteissiipi yhdistää varsinaisen salin ja kellotornin. Rakennuksessa on vaalea pystyverhoilu. Vesikate on hiljattain uusittu profiilipeltikatteeksi. Tornissa on kuparipeltikatto. Kirkkosalissa on levy pintaiset seinä- ja kattopinnat. Salin päädyssä on pieni parvi. Ikonit ovat peräisin Salmin Orusjärven kirkon ikonostaasista, jotka korjattiin ja entisöitiin. Vesannon tsasounassa on säilynyt alkuperäinen sisustuskokonaisuus myös ikonien osalta.

Tsasounan katto on uusittu joitakin vuosia sitten ja sisätilat on maalattu alkuperäisen värisuunnitelman mukaan. Myös ulkomaalaus on uusittu alkuperäisen värisuunnitelman mukaan. Rakennuksessa ei ole tällä hetkellä suurempia korjaustarpeita. Käyttö väheneään päin mutta toistaiseksi tilaisuuksia noin 1 kerran kuukaudessa. Sähkölämmitys. Eteiseen on rakennettu wc.

Kohde on osa laajempaa kirkollista ympäristöä ja sillä on rakennushistoriallista, historiallista ja kyläkuvallista arvoa. Sen merkitys ortodoksisen paikallisyhteisön kannalta tulee ottaa huomioon. Kohde on kaavalla suojeltu ja tulee säilyttää.

Tervon tsasouna

Profeetta Elian tsasouna
Rautalammin seurakunta
Osoite: Kirkkotie 9, Tervo
Kiinteistötunnus: 84441100030059

Tsasouna sijaitsee kirkonkylässä luterilaisen kirkon ja hautausmaan välittömässä läheisyydessä. Tsasounan yhteydessä on hautausmaa. Pihassa on muistomerkki Karjalaan jääneiden vainajien muistolle (1961).

Tsasounan rakentaminen aloitettiin vuonna 1955. Piirustukset saatiin Salmin kunnan entiseltä rakennusmestari Brockelta. Rakennettiin pitkälti talkoovoimin ja keräysvaroin. Varojen puutteessa keskeytynyttä rakentamista jatkettiin vuonna 1956 jälleenrakennustoimikunnalta Helsingistä saduilla varoilla. Ikonit saatiin Konevitsan luostarista, kirkonkellot ja muuta kalustoa kirkkokunnalta ja Valamon luostarista. Vihittiin käyttöön 1956. Tsasouna peruskorjattiin sisätilojen osalta lahjoitusvaroin vuonna 1995. Tervon tsasounan alkuperäinen ilme on säilynyt niin arkkitehtuurin kuin interiörinkin osalta. Ei akuutteja korjaustarpeita. Sähkölämmitys. Tilaisuuksia järjestetään noin 1 kerran kuussa.

Kohde on osa laajempaa kirkollista ympäristöä ja sillä on rakennushistoriallista, historiallista ja erityistä kyläkuvallista arvoa. Sen merkitys ortodoksisen paikallisyhteisön kannalta tulee ottaa huomioon.

Mahdolliset säilyttämiskysymykset on luontevinta ratkaista maankäyttö- ja rakennuslain nojalla kuntakaavoituksessa.

Sonkajärven tsasouna

Jumalansynnyttäjän Neitseen Marian kuolonuneen nukkumisen tsasouna
Iisalmen seurakunta
Osoite: Lepokankaantie 6, Sonkajärvi
Kiinteistötunnus: 76241300070108

Maakunnallisesti merkittävä kohde ja osayleiskaavassa kohde on osoitettu suojeltavaksi (sr-1).

Tsasouna sijaitsee rinnetontilla asutuksen keskellä Sonkajärven keskustassa. Niukkailmeistä jälleenrakennuskauden rakentamista edustavan rukoushuoneen suunnitteli arkkitehti Ilmari Ahonen ja se vihittiin käyttöön vuonna 1961. Rakennus on suorakaiteen muotoinen ja siinä on jyrkkäharjainen satulakatto. Sisäänkäyntipäädyssä on kellotorni. Rakennuksessa on alun perin ollut vaalea pystyverhoilu. Rakennuksessa on pieni esteistila, johon on myöhemmin rakennettu pieni keittotila ja wc. Varsinaisessa salissa on pieni parvi. Rukoushuoneen ikonostaasin on suunnitellut arkkitehti Sakari Siitonen ja ikonit on maalannut Oulun ikoninmaalaukerho. Rukoushuoneessa on toteutettu sisätila remontti vuonna 2004. Esimerkiksi lattiamateriaali on muutettu. Julkisivun väri on muutettu kesällä 2019 vaaleanharmaasta keltaiseksi. Rakennukseen on asennettu ilmalämpöpumppu sisäänkäynnin yhteyteen. Rakennuksessa ei ole tällä hetkellä ei suurempia korjaustarpeita. Tilaisuuksia järjestetään noin 1 kerran kuussa.

Kohteella on rakennushistoriallista, historiallista ja kyläkuvallista arvoa. Sen merkitys ortodoksisen paikallisyhteisön kannalta tulee ottaa huomioon. Kohde on kaavalla suojeltu ja tulee säilyttää.

Leppävirran tsasouna

Karjalan valistajien rukoushuone

Saimaan seurakunta

Rinnetie 9, Leppävirta

Kiinteistötunnus: 42041600030116

Taajaman osayleiskaavaan kohde on osoitettu r (24) - merkinnällä kulttuuriarvoja sisältäväksi rakennukseksi ja asemakaavassa sr-2-määräyksellä rakennussuojelukohteeksi.

Sijaitsee väljällä tontilla asutuksen keskellä, lyhyen matkan päässä Leppävirran keskustasta. Niukkailmeistä jälleenrakennuskauden rakentamista edustavan rukoushuoneen suunnitteli arkkitehti Ilmari Ahonen ja se vihittiin käyttöön vuonna 1961. Rakennus on suorakaiteen muotoinen ja siinä on jyrkkäharjainen satulakatto. Kuoriosaa on hieman kapeampi ja matalampi. Sisäänkäyntipäädyssä on kellotorni. Rakennuksen takaosassa on matalampi siipirakennus. Rakennus on peruskorjattu 1990-luvulla. Sekä julkisivun että sisätilojen väritystä muutettu. Alun perin ikkunan puitteissa, kaiteissa ja ovissa on käytetty korostusvärinä turkoosin sinistä (vrt. Vesannon tsasouna). Sisäkatto on paneloitu ilmeisesti 1990-luvulla. Lattiamateriaali muutettu muovimatoksi. Eteiseen rakennettu pieni keittokomero ja wc. Rakennuksen katto on uusittu ja sadevesijärjestelmä lisätty. Tällä hetkellä ei suurempia korjaustarpeita. Pienen seurakunnan aktiivisessa käytössä. Tilaisuuksia vähintään 1 kerran kuussa. Sähkölämmitys.

Kohteella on rakennushistoriallista, historiallista ja kyläkuvallista arvoa. Sen merkitys ortodoksisen paikallisyhteisön kannalta tulee ottaa huomioon. Kohde on kaavalla suojeltu ja tulee säilyttää.

Miinalan päärakennus

Kuopion ortodoksinen seurakunta

Kehvontie 618, Siilinjärvi

Kiinteistötunnus 74940600070014

Kohde sijaitsee maakuntakaavan kulttuurimaisema-alueella.

Kauniilla paikalla järven rannassa sijaitseva Miinalan tila on tullut seurakunnalle testamenttilahjoituksena.

Tila on toiminut aiemmin pientilana, mutta päärakennuksen rakennusvuodesta ei ole tietoa.

Rakennuksen vanhempi osa on hirsirunkoinen, nuorempi lautarakenteinen. Rakennusta on muokattu aikojen kuluessa ja nykyasu on peräisin ilmeisesti 1950-60-luvulta. Seurakunta on vuokrannut rakennusta vapaa-ajan asunnoksi.

Kohde on pientilataustainen pihapiiri, jonka rakennushistorialliset ja maisemalliset piirteet voidaan turvata omistajatahon muuttuessakin.

PÄIJÄT-HÄME

Lahden kirkon seurakuntasali

Lahden ortodoksinen seurakunta

Harjukatu 5, Lahti

Kiinteistötunnus: 39800101520003

Rakennus on osa valtakunnallisesti merkittävää rakennettua kulttuuriympäristöä "Harjukadun, Onnelantien ja Kumintien pientaloalueet sekä Karjalankadun pienkerrostalot" (RKY). Asemakaavassa yleisten rakennusten korttelialueella (YK), johon liittyy suojelumerkintä (sr).

Lahden Pyhän kolminaisuuden kirkon yhteyteen rakennettiin 1978 seurakuntarakennus (1000 km²). Osittain rinteeseen upotetun kivirakenteisen, tasakattoisen seurakuntasalin aputiloineen suunnitteli arkkitehti Tauno Niemioja. Vuonna 1955 rakennetun kivirakenteisen kirkon ja pappilan oli suunnitellut arkkitehti Toivo Paatela. Seurakuntasaliin on oma sisäänkäynti kadulta. Suuressa seurakuntasalissa on kattoikkunat, puuverhoillut seinät ja alakatto puusta. Seurakuntasali on uusin kerrostuma kulttuurihistoriallisesti ja rakennustaiteellisesti arvokkaan ja kaupunkikuvallisesti merkittävän Pyhän kolminaisuuden kirkon kokonaisuudessa.

Kohteella on rakennushistoriallista, historiallista ja kaupunkikuvallista arvoa ja se on valtakunnallisesti merkittävän kulttuuriympäristökokonaisuuden osa. Kohde on osa kaavalla suojeltua kokonaisuutta.

Heinolan kirkko

Kristuksen taivaaseen astumisen kirkko

Lahden ortodoksinen seurakunta

Hämeenkatu 6, Heinola

Kiinteistötunnus: 11100200190014

Rakennus sijaitsee asemakaavassa (1977) yleisten ja asuinkerrostalojen korttelialueella (YAK-1).

Rakennus on huomioitu kuntainventoinnissa osana Plaanin aluekokonaisuutta (jälleenrakennuskausi, ortodoksikirkot).

Kirkko sijaitsee Heinolan keskustan läheisyydessä, Plaanin mäkialueen länsireunalla. Kirkkoa ympäröivillä tonteilla on asuinkerros- ja rivitaloja. Kirkon taakse valmistui vuonna 1997 Juliana-naisyhteisön pienkerrostalo.

Heinolan kirkko oli alun perin rukoushuone, jonka rakentamista tuettiin valtion varoin vuonna 1950 annetun Suomen ortodoksisten seurakuntien jälleenrakennuslain mukaisesti. Puurakenteinen, länsitornillinen rukoushuone valmistui ja vihittiin käyttöön vuonna 1956. Rakennus vihittiin kirkoksi v. 1986 peruskorjauksen ja alttarialueen muutostöiden jälkeen. Kirkkosalissa on puuverhoiltu holvikatto ja sen ikonostaasin polveileva etuseinä on perinteisestä poikkeava. Kirkkosali liittyy pieni eteistila. Rakennuksen osittaisessa kellarikerroksessa on sijainnut seurakuntatila (nyk. varasto). Seurakunta käyttää viereisen yhteisön salia. Rakennuksen julkisivut ovat vaakalaudoitetut, ikkunoiden vuorilaudat, päätyräystäät on koristeltu Raja-Karjalan arkkitehtuurista lainatuin aihein. Avoin pyramidikattoinen kellotorni on pohjaltaan neliö. Vesikatolla on lisäksi pieni sipulin muotoinen torni risteineen. Perustukset ja kellarikerroksen julkisivut ovat rapatut. Rakennuksen itäjulkisivun ulkonevassa osassa on kookas ristiaihe. Nurmipintaista piha-alueetta ympäröi pystysäleaita. Kirkossa pidetään säännöllisesti palveluksia ympäri vuoden.

Kohteella on rakennushistoriallista, historiallista ja kaupunkikuvallista arvoa. Kohteen merkitys ortodoksien paikallisyhteisön kannalta tulee ottaa huomioon. Mahdolliset säilyttämiskysymykset on luontevinta ratkaista maankäyttö- ja rakennuslain nojalla kuntakaavoituksessa.

SATAKUNTA**Rauman tsasouna**

Pyhän Nikolaoksen rukoushuone

Turun ortodoksinen seurakunta

Länsikatu 10, Rauma

Kiinteistötunnus: 68400101520225

Rakennus sijaitsee Vanhan Rauman maailmanperintöalueelle ja ”Vanha Rauma” valtakunnallisesti merkittävän rakennetun kulttuuriympäristön alueella. Rakennus on asemakaavassa suojeltu ”Historiallisesti arvokkaan tai kaupunkikuvan säilymisen kannalta tärkeän rakennuksen rakennusala. Rakennusta ei saa ilman pakottavaa syytä hävittää. Rakennuksessa suoritettavien korjaus- ja muutostöiden sekä käyttötarkoituksen muutosten tulee olla sellaisia, että rakennuksen historiallisesti arvokas tai kaupunkikuvan kannalta merkittävä luonne säilyy. ---.” Alueella on asemakaavan uudistus vireillä. Satakunnan museo inventoinnin 14.10.2011 mukaan kohde kuuluu luokkaan A - suojeltava kohde.

Pyhän Nikolauksen rukoushuone sijaitsee asuinrakennukseksi 1800-luvulla rakennetun yksikerroksisen hirsirakennuksen laajennusosassa. Asuinrakennukseen tehtiin 1910-luvulla pihasiipi, joka muutettiin v. 1955 ortodoksikirkon rukoushuoneeksi jälleenrakennuskauden ohjeiden mukaisesti. Rakennus on säilynyt pääosin 1910-luvun asussa. Kirkon kelloille on rakennettu julkisivusta ulkoneva pieni katos 1992. Kirkon sisäänkäynti on aidatulta pihalta, jonka kadulle avautuvassa portissa on tunnuksena ortodoksinen risti. Sali on säilynyt hyvin rakennusaikaisessa, säilyttämisen arvoisessa asussa. Ikonostaasin ikonit sekä muutamat muut ovat peräisin Turun sotilaskirkosta. Rukoushuoneella pidetään säännöllisesti jumalanpalveluksia.

Kohteella on rakennushistoriallista, historiallista ja kaupunkikuvallista arvoa osana maailmanperintökohdetta ja valtakunnallisesti merkittävää kulttuuriympäristökokonaisuutta. Kohteen ja erityisesti sen sisätilojen kulttuurihistoriallista arvoa ei voida turvata riittävästi käyttötarkoituksen ja omistajatahon muuttuessa. Kohde on kaavalla suojeltu ja tulee säilyttää.

UUSIMAA

Vanha majoitusrakennus

Helsingin ortodoksinen seurakunta
Kaunisniementie 18, Läyliäinen, Loppi
Kiinteistötunnus: 43341000090040

Kohde sijaitsee osayleiskaavassa (hyv. 2001) julkisten palvelujen ja hallinnon alueella (PY). Kaavassa ei ole suojelumerkintöjä.

Yksikerroksinen majoitusrakennus (370 km²) rakennettiin 1968 seurakunnan omistaman Kaunisniemen leirikeskukseen alueelle. Rankarakenteinen, lautaverhoiltu, satulakattoinen majoitusrakennus edustaa 1960-luvun asuinrakennusten pelkistettyä arkkitehtuuria. Leirikeskukseen alueella on lisäksi 1960-70-luvuilla rakennettuja rakennuksia ja rakennelmia; mm. Pyhän apostoli Jaakobin ja Pyhän Annan kirkko, ruokalarakennus, majoitusrakennuksia sekä rantasauna.

Leirikeskus sijaitsee Lopenjärven eteläosan lomarakennusten alueella.

Kohteella ei ole erityistä rakennushistoriallista tai maisemallista arvoa.

Lohjan seurakuntakeskus ja kirkko

Karjalan valistajien kirkko
Helsingin ortodoksinen seurakunta
Nahkurinkatu 4, Lohja
Kiinteistötunnus: 444-1-13-16

Asemakaavassa (1994) yleisten rakennusten korttelialueella. Osayleiskaavassa (2016) se on osa kulttuurihistoriallisesti merkittävää rakennettua ympäristöä (sr-alue 4). Ympäröivä alue on Lohjan keskusta-alueen rakennusinventoinnin mukaan ajallisesti kerroksellinen ja kaupunkikuvallisesti yhtenäinen kokonaisuus.

Lohjalle tehtiin seurakunnan työkeskus 1967 hankittuun lääkärin entiseen vastaanotto- ja asuinrakennukseen. Puolitoistakerroksinen kivirakennus (208 km²) muutettiin rukoushuone-seurakuntasalin sekä papin ja kanttorin asunnot käsittäväksi kokonaisuudeksi, jonka suunnitteli arkkitehti Juhani Sorsa. Rakennuksessa on rapatut julkisivut, yhtenäinen pitkä pulpettikatto ja toisessa kerroksessa sisäänvedetty parveke. Rakennus piha-alueineen on ympäröity kolmelta sivulta tiilimuurilla. Kaupunkikuvassa kirkon tunnusmerkistönä ovat katujulkisivun ja portin ristitunnukset.

Rukoushuoneeseen hankittiin ikonostaasi, jonka ikonit maalasivat Robert de Caluwé ja Irene Schütz. Rukoushuone vihittiin v. 2000 Karjalan valistajien kirkoksi muutostöiden jälkeen. Rakennuksen ensimmäisessä kerroksessa on seurakuntasali, keittiö, toimisto, kirjasto ja eteis- ja wc-tilat. Toisessa kerroksessa on asunto (kolme huonetta ja keittiö). Lisäksi rakennuksessa on autotalli ja kellarissa teknisiä, pesu- ja varastotiloja.

Rakennus on monipuolisen seurakuntatyön keskus. Seurakunta on laatinut suunnitelman uudesta kirkkorakennuksesta nykyisen rakennuksen rinnalle aidatulle piha-alueelle.

Kohteella on rakennushistoriallista, historiallista ja kaupunkikuvallista arvoa. Sen merkitys ortodoksien paikallisyhteisön kannalta tulee ottaa huomioon. Kohde on osa kaavalla suojeltua kokonaisuutta ja tulee säilyttää.

Hangon seurakuntasali

Helsingin ortodoksinen seurakunta
Täcktomintie 5, Hanko
Kiinteistötunnus: 07801010010005

Rakennus sijaitsee asemakaavassa (1957) asuntokorttelin alueella. Yleiskaavassa (2012) alueeseen kohdistuu suojelumerkintä (s/) ”alue, jolla ympäristö säilytetään”. Rakennusta ei mainita kaavan liitteen kulttuurihistoriallisissa kohteissa.

Yksikerroksinen puurakenteinen seurakuntasali (195 km²) rakennettiin 1960-luvulla seurakuntatyön keskuksiksi (nk. työkeskus). Rakennuksessa oli papiston huone, seurakuntasali sekä vahtimestarin asunto. Rakennus sijaitsee 1895 valmistuneen rakennus- ja kulttuurihistoriallisesti arvokkaan Hangon ortodoksikirkon takana, kansallisen kaupunkipuiston rajauksen ulkopuolella. Satulakattoinen puuverhoiltu seurakuntasalirakennus muistuttaa rakennusajalle tyypillistä asuinrakennusta.

Kohteella ei ole erityistä kulttuurihistoriallista arvoa.

Lapinlahden hautausmaan asuinrakennus

Helsingin ortodoksinen seurakunta
Lapinlahdentie 2, Helsinki
Kiinteistötunnus: 91-20-9908-101

Hietaniemen hautausmaat on valtakunnallisesti arvokas rakennettu kulttuuriympäristö (RKY). Sijaitsee asemakaavassa (1949) Kreikkalaiskatolisen hautausmaan alueella. Hautausmaa kuuluu Helsingin keskeisimpiin kulttuurimaisemakohteisiin.

Hirsirakenteinen, yksikerroksinen asuinrakennus valmistui 1872 Lapinlahdentien varrelle vuonna 1852 rakennetun rukoushuoneen välittömään läheisyyteen. Rakennuksessa oli asunto perheellistä ja perheetöntä pappia varten. Asuinrakennuksen ja kappelin välinen portti ja aita rakennettiin v. 1887. Rakennuksen huonejakoa, huonekorkeuksia ja sisäänkäyntejä on muutettu 1979-80 peruskorjauksessa. Rakennus rajautuu katuun ja sen kadunpuoleinen seinä muodostaa osan hautausmaata kiertävää muuria. Rakennuksen sisäänkäynnit sijaitsevat hautausmaan puolelta.

Rakennus on kulttuurihistoriallisesti merkittävä ja osa kulttuurihistoriallisesti merkittävää ortodoksisen hautausmaan kokonaisuutta.

Kohteella on rakennushistoriallista, historiallista ja kaupunkikuvallista arvoa, myös siten että rakennusperintölain mukaiset suojelun edellytykset täyttyvät. Se on lisäksi valtakunnallisesti merkittävän kulttuuriympäristökokonaisuuden säilytettävä osa. Kohteen säilyminen seurakunnan käytössä turvaisi sen kulttuurihistorialliset arvot ja luontevan liittymisen ympäristöön.